

Prezydent Miasta Gdańska

BRDiWM.0003.11.2025.SB

Gdańsk, 20 października 2025 r.

Wpłyn ło 20.10.2025 r.

Pani Barbara Imianowska Radna Miasta Gdańska

Szanowna Pani Radna,

w odpowiedzi na interpelację dotyczącą zmian koncepcji w zagospodarowaniu terenu pomiędzy ul. Bydgoską a ul. Bzową poniżej odpowiedzi na Pani pytania:

1. W listopadzie i grudniu 2023 r. Biuro ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami zorganizowało warsztaty dla mieszkańców ww. wspólnot oraz Rady Dzielnic. Radni dzielnicy zwrócili uwagę podczas spaceru z prezydent Aleksandrą Dulkiem, że teren ten jest niezagospodarowany, a sami mieszkańcy mają różne oczekiwania i pomysły co do jego przeznaczenia. W warsztatach uczestniczyli też przedstawiciele Biura Rozwoju Gdańska i Gdańskich Nieruchomości. Efektem warsztatów jest koncepcja zagospodarowania terenu wspólnego pomiędzy blokami, która została zaopiniowana pozytywnie przez zarząd dzielnicy Przymorze Małe. Koncepcja nie zakładała realizacji, a jedynie propozycje zagospodarowania terenu, którą można wykorzystać np. w budżecie obywatelskim.
2. Raport z warsztatów oraz koncepcja w załączeniu.
3. W opracowanej wspólnie z mieszkańcami koncepcji wskazana jest możliwa likwidacja czterech miejsc parkingowych przy wspólnocie Bydgoska 4. Sam temat miejsc parkingowych był istotnym elementem dyskusji mieszkańców. Jednak z uwagi na nachodzenie tych miejsc na wspólny teren zielony, uczestnicy warsztatów zgodzili się, że ten fragment terenu powinien służyć wszystkim mieszkańcom.
4. Koncepcja jest ogólną propozycją zagospodarowania i nie obejmuje swoim zasięgiem takich szczegółów jak hydranty.
5. Z uwagi na czas, który upłynął od warsztatów oraz zapytania dotyczące koncepcji w listopadzie planowane jest spotkanie informacyjne dla mieszkańców.

Z poważaniem

PREZYDENT MIASTA GDA SKA
Z up.
Danuta Janczarek

Bzowa-Bydgoska • Przymorze Małe

Jak zagospodarować plac między blokami?

Raport z warsztatów projektowania
partycypacyjnego

NANU partycypacja
Martyna Nagórska
Gdańsk • grudzień 2023

SPIS TREŚCI

I WPROWADZENIE.....	STR. 3
II PRZEBIEG KONSULTACJI.....	STR. 7
III ANKIETA.....	STR. 14
IV WYNIKI WARSZTATÓW.....	STR. 20

I. WPROWADZENIE

CEL WARSZTATÓW

Warsztaty projektowania partycypacyjnego (z mieszkańcami) przeprowadzone zostały w dniach: 20.11.2023 r. – 13.12.2023 r. w siedzibie Rady Dzielnicy Przymorze Małe przy ul. Bora Komorowskiego 15 w Gdańsku.

Organizatorami warsztatów było Biuro ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami oraz Rada Dzielnicy Przymorze Małe.

Uczestnikami warsztatów byli mieszkańcy siedmiu 11-kondygnacyjnych bloków (Bzowa 1, 3, 5, 7 i Bydgoska 2, 4, 6), mieszkańcy Przymorza Małego, przedstawiciele Gdańskich Nieruchomości, Biura Rozwoju Gdańska oraz organizatorów.

Celem warsztatów było wypracowanie wspólnie z mieszkańcami koncepcji zagospodarowania terenu pomiędzy blokami w rejonie ulic Bzowej i Bydgoskiej na Przymorzu Małym.

Warsztaty przeprowadzone zostały przez Martynę Nagórską – NANU partycypacja wraz z Pauliną Truszkowską-Adamczyk.

„Bzy na Bzowej” – pomysł mieszkańców na motyw przewodni zagospodarowania terenu

KONCEPCJA

Nakreślone, wspólnie z mieszkańcami biorącymi udział w warsztatach, kierunki i program ogólnodostępnego zielonego terenu rekreacyjnego pomiędzy blokami w rejonie ulic Bzowa i Bydgoska na Przymorzu Małym.

Wypracowana koncepcja zagospodarowania terenu stanowić będzie pewne wytyczne dla dalszych działań zarówno strony miejskiej, jak i oddolnych działań mieszkańców czy Rady Dzielnicy Przymorze Małe.

POWSZECHNOŚĆ

DO KOGO SKIEROWANE BYŁY WARSZTATY?

Warsztaty, choć skierowane były przede wszystkim do mieszkańców bloków położonych w rejonie ulic Bzowej i Bydgoskiej (ok. 540 mieszkań), miały charakter otwarty i udział mógł wziąć w nich każdy mieszkaniec Przymorza Małego i całego Gdańska.

INFORMOWANIE

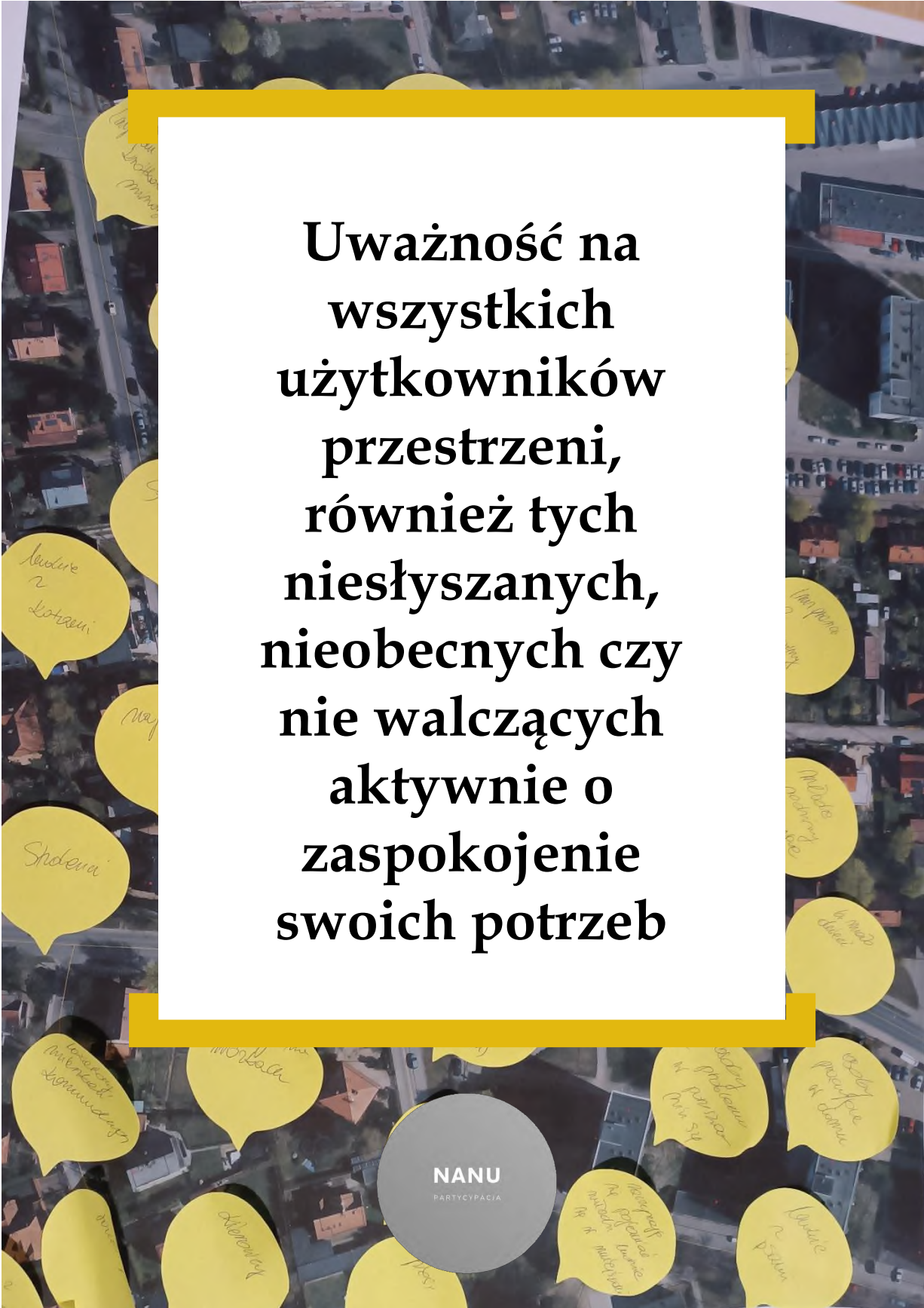
Akcja informacyjna nt. warsztatów przeprowadzona została za pomocą mediów społecznościowych, informacji umieszczonych na portalu miejskim – gdansk.pl, na stronie Rady Dzielnicy Przymorze Małe oraz poprzez tradycyjne plakaty rozmieszczone w częściach wspólnych budynków położonych w rejonie opracowania czy w siedzibie Rady Dzielnicy.

MOŻLIWOŚĆ WŁĄCZENIA SIĘ NA DOWOLNYM ETAPIE

Każde z trzech zorganizowanych w ramach warsztatów spotkań miało odmienny charakter: od diagnozy, przez edukację przestrzenno-formalną, po właściwą pracę warsztatową nad koncepcją. Jednak pomimo korzyści, jakie wynikałyby z uczestnictwa we wszystkich spotkaniach tej samej grupy uczestników, umożliwiono włączenie się do procesu na dowolnym etapie.

Plakat promujący wydarzenie

**Uważność na
wszystkich
użytkowników
przestrzeni,
również tych
niesłyszanych,
nieobecnych czy
nie walczących
aktywnie o
zaspokojenie
swoich potrzeb**

NANU
PARTYCYPACJA

II. PRZEBIEG KONSULTACJI

I SPOTKANIE DIAGNOSTYCZNO-WARSZTATOWE

20 listopada 2023 r. godz. 17.00 – 19.00

W pierwszym spotkaniu udział wzięło ok. 30 osób. Wśród uczestników obecni byli przedstawiciele wszystkich siedmiu 11-kondygnacyjnych bloków położonych przy ul. Bzowej 1, 3, 5, 7 i Bydgoskiej 2, 4, 6, a także mieszkańcy Przymorza Małego zamieszkujący tereny sąsiednie.

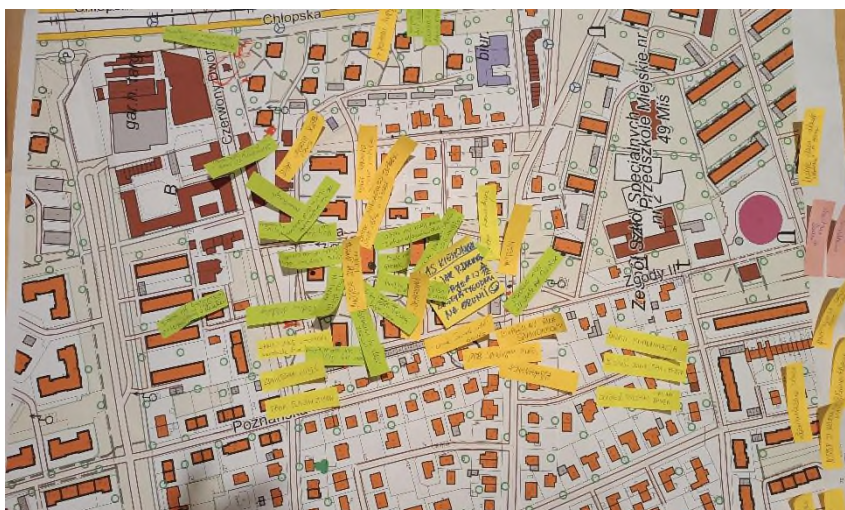
Grupa zastanawiała się nad mocnymi i słabymi stronami tej części miasta, czyli „plusami i minusami osiedla”. Uczestnicy, odpowiedzieli na pytania:

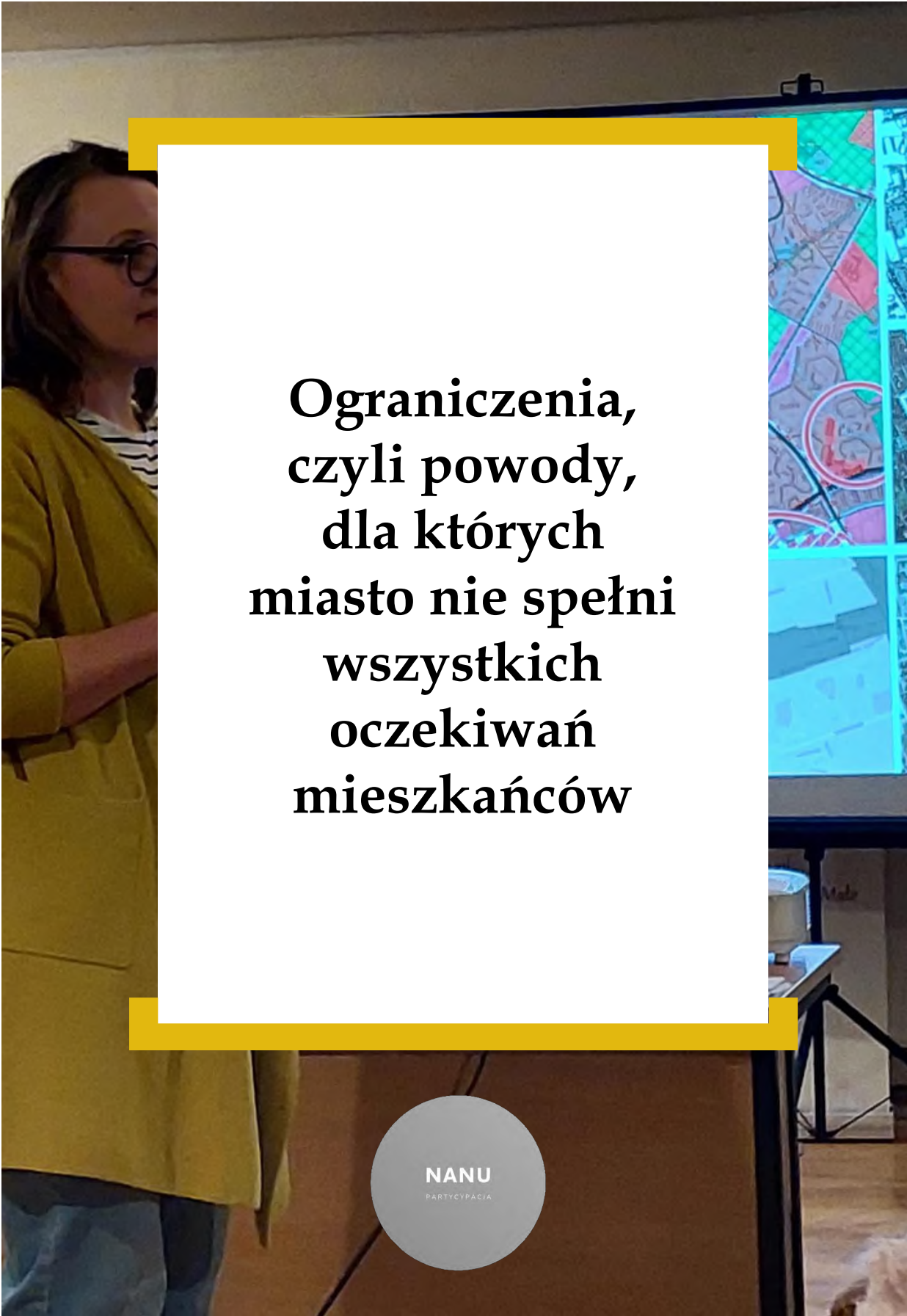
- Dlaczego mieszkają w tym miejscu? Co się podoba mieszkańcom w tej okolicy?
- Czy wszystkie potrzeby mieszkańców są zaspokojone?
- Czego brakuje w tej lokalizacji?

W drugiej części warsztatów zwrócono uwagę na to, kto zamieszkuje okolicę, czyli interesariuszy. Uczestnicy poproszeni zostali, by przede wszystkim spróbować zdefiniować do jakiej grupy mieszkańców sami należą, a w następnej kolejności, by zwrócili uwagę na osoby, z którymi mieszkają i swoich sąsiadów: tych najbliższych i tych znanych tylko z widzenia.

Dyskusje prowadzone były w dwóch grupach moderowanych przez prowadzących spotkanie. Moderatorzy dbali o to, by każdy uczestnik mógł się wypowiedzieć, a także by pozostali uczestnicy nie negowali wypowiedzi swoich poprzedników. Przyjęta została zasada dyskusji, by pozwolić wypowiedzieć się każdemu i nie przekonywać się nawzajem do swoich racji. Wnioski i opinie mieszkańców były spisywane i stały się podstawą do stworzenia pytań do badania ankietowego (szczegóły: patrz str. 14).

„Plusy i minusy osiedla” - wynik pracy warsztatowej jednej z grup

A woman with glasses and a yellow cardigan is standing next to a large screen displaying a colorful map. The map has various colored areas and a red circle highlighting a specific location. The scene is set in a room with a wooden floor and a dark table in the foreground.

Ograniczenia, czyli powody, dla których miasto nie spełni wszystkich oczekiwań mieszkańców

NANU
PARTYCYPACJA

PRZEBIEG KONSULTACJI c.d.

II SPOTKANIE INFORMACYJNO-WARSZTATOWE

1 grudnia 2023 r. godz. 17.00 – 19.00

W drugim otwartym spotkaniu udział wzięło ok. 20 osób. Spotkanie poświęcone było przede wszystkim próbie odpowiedzi na szereg pytań, wątpliwości i oczekiwań mieszkańców związanych nie tylko z zagospodarowaniem terenu gminnego położonego centralnie między blokami, ale i tego w bezpośrednim sąsiedztwie bloków.

Pierwsza część spotkania stanowiła prezentację, która poruszała następujące zagadnienia:

- Gdzie i jakie informacje o przestrzeni można znaleźć w internecie? – najważniejsze adresy stron internetowych zostały przesłane mailowo zainteresowanym mieszkańcom wraz z prezentacją.
- Jakie są własności gruntów na osiedlu, jakie są granice dzierżaw i możliwości wykupów? – przedstawiono mieszkańcom aktualną mapę z granicami dzierżaw sporządzoną przez Gdańskie Nieruchomości.
- Dlaczego warto myśleć o przestrzeni wspólnie z innymi wspólnotami mieszkaniowymi i nie spieszyć się z podziałem geodezyjnym gruntów? – każda nowa granica działki to ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości – konieczność zachowania odległości od granic działki przy lokalizowaniu miejsc postojowych czy altan śmietnikowych.
- Jakie są główne cele polityki miasta określone w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus i które z nich są szczególnie istotne dla rozwoju tej części miasta i przedmiotu dyskusji? – Miasto Zielone – rozwój sieci terenów zielonych i Miasto Dostępne – zrównoważona mobilność, czyli wzmacnianie transportu zbiorowego, zwiększanie podróży rowerowych i pieszych przy jednoczesnym ograniczaniu ilości samochodów w mieście. Stąd zachęty dla mieszkańców w postaci wsparcia, współfinansowania czy wręcz finansowania i realizacji terenów zielonych – np. Zielone Budżety Obywatelskie i brak zachęt do tworzenia nowych miejsc postojowych.
- W co i jak inwestować? Czyli jak wykorzystać politykę miasta dla polepszenia warunków mieszkaniowych na swoim osiedlu?
- Jakie są sposoby na zwiększenie możliwości parkingowych bez uszczuplenia terenu centralnie położonego – regulacje parkowania w postaci kart parkingowych, szlabanów (wyłącznie dla członków wspólnot), organizacja miejsc postojowych prostopadłe do jezdni manewrowych, lokalizacja miejsc postojowych wzdłuż drogi wewnętrznej – ul. Bydgoskiej, docelowa likwidacja garaży, dążenie do wykupu/ dzierżawienia drogi wewnętrznej (ul. Bydgoskiej) przez wspólnoty, opracowanie planu miejscowego i inne.
- Dlaczego zieleń, poza całą masą innych swoich zalet, nie chroni przed hałasem? – zaznajomiono mieszkańców jak korzystać z tzw. mapy hałasowej.
- Przedstawione zostało stanowisko miasta nt. decyzji (wraz z jej uzasadnieniem) o potrzebie zachowania ogólnodostępności terenu centralnie

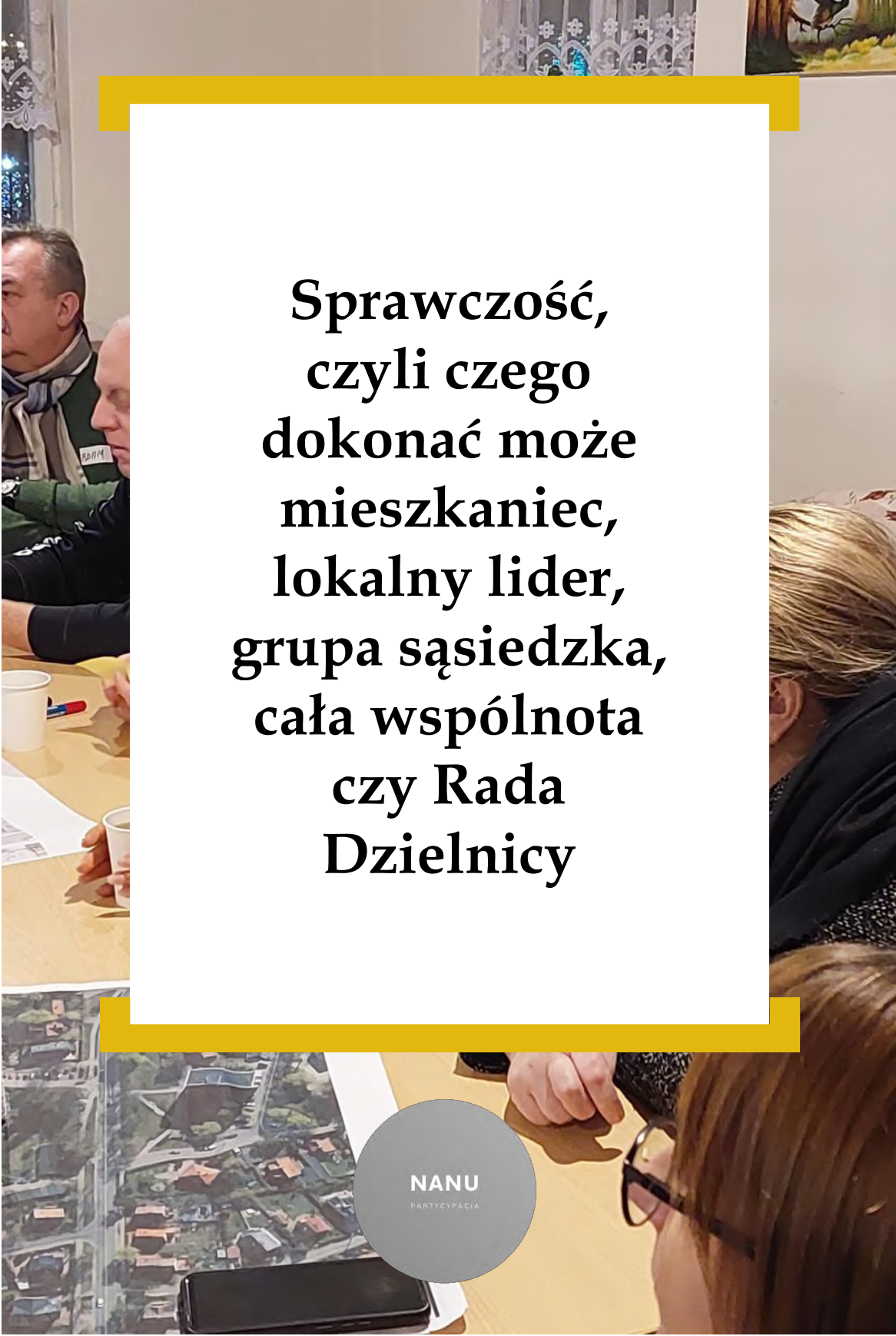
położonego i przeznaczenia go na zielone tereny rekreacyjne – bilans ogólnodostępnych terenów zielonych dla Przymorza Małego i opracowywany obecnie dokument przez Biuro Rozwoju Gdańska, którego celem jest wyznaczenie systemu zielonych terenów rekreacyjnych – omawiany teren jest w nim ujęty jako ważny element.

- Przedstawiono plusy i minusy sytuowania ogólnodostępnego zielonego terenu rekreacyjnego w centralnej części terenu pomiędzy blokami – długo wyczekiwane uporządkowanie terenu, możliwość korzystania z terenu bez konieczności ponoszenia kosztów jego realizacji i utrzymania, wzrost wartości nieruchomości, a pozostawienie ogólnodostępnego charakteru tego terenu – bez możliwości grodzenia, większa liczba użytkowników nie tylko z sąsiednich bloków.
- Przedstawiono sposoby na realizację zieleni na niewielkich, bądź wąskich przestrzeniach – dogęszczanie zieleni, stosowanie różnic wysokości w terenie.
- Wskazano na współczesne kiedunki rozwoju zieleni w mieście: ogrodnictwo miejskie, lasy kieszonkowe, czwarta przyroda.
- Zwrócono uwagę na wagę przestrzeni półprywatnych czyli klatek schodowych i terenów w bezpośrednim sąsiedztwie bloków.

W drugiej części spotkania, mieszkańcy mieli możliwość zastanowienia się i zaprojektowania przy użyciu makiet roboczych najbliższego otoczenia bloków, w których mieszkają, czyli przestrzeni półprywatnej. Powstało siedem indywidualnych makiet zawierających pomysły grup pracujących nad nimi sąsiadów. Ich ewentualne wdrożenie w życie stanowią indywidualną decyzję poszczególnych wspólnot mieszkaniowych. Zadanie miało na celu zwrócenie uwagi mieszkańców na najbliższe otoczenie bloków i możliwości zagospodarowania terenu wokół nich. Wyniki tych prac nie stanowią wniosków, ani ustaleń niniejszego procesu, nie są jego przedmiotem.

Projektowanie przestrzeni półprywatnej, czyli tej w najbliższym sąsiedztwie bloków

**Sprawczość,
czyli czego
dokonać może
mieszkaniec,
lokalny lider,
grupa sąsiedzka,
cała wspólnota
czy Rada
Dzielnicy**

NANU
PARTYCYPACJA

PRZEBIEG KONSULTACJI c.d.

III SPOTKANIE PODSUMOWUJĄCO-WARSZTATOWE

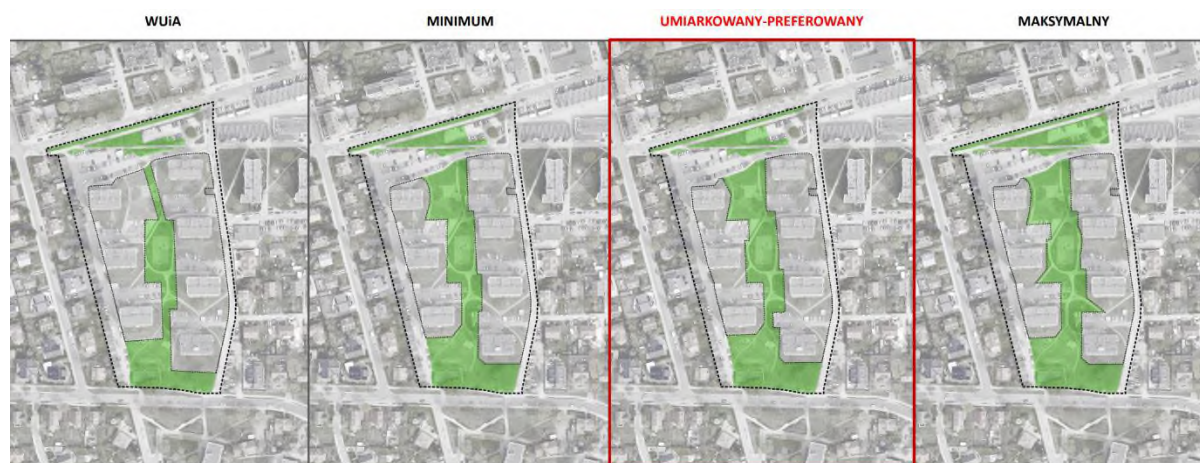
13 grudnia 2023 r. godz. 17.00 – 19.00

W ostatnim, trzecim spotkaniu udział wzięło ok. 20 osób. Większość uczestników brała udział we wcześniejszych spotkaniach.

W pierwszej części spotkania przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego we wszystkich wspólnotach mieszkaniowych, czyli siedmiu 11-kondygnacyjnych blokach (szczegóły: patrz str. 14).

Z uwagi na potrzebę części uczestników spotkania (w tym osoby, które na warsztatach pojawiły się po raz pierwszy) ponownie wyjaśniono kilka poruszanych wcześniej zagadnień, w tym: sprawy własnościowe, konsekwencje podziału gruntów, politykę miasta w zakresie rozwoju systemów zielonych terenów rekreacyjnych.

Uczestnikom warsztatów przedstawiono różne warianty obszarowe terenu planowanego do zagospodarowania w formie zieleni rekreacyjnej - tereny oznaczone kolorem zielonym. Kolorem czerwonym oznaczono wariant umiarkowany-preferowany i uzgodniony przez wydziały i jednostki miejskie do dalszej pracy warsztatowej nad programem i koncepcją zagospodarowania przez uczestników procesu.

		WUjA	MINIMUM	UMIARKOWANY	MAKSYMALNY
POWIERZCHNIA ZIELENI PUBLICZNEJ [M2]	ZIELENIEC OSIEDLOWY	4352,12	6462,96	6519,56	6952,36
	SKWER IV DWÓR	335	1062,53	1062,53	1796,94
	SUMA	4687,12	7525,49	7582,09	8749,3

Rozważane warianty obszarowe terenu przeznaczanego na ogólnodostępną zieleni rekreacyjną – materiał porównawczy przygotowany przez Biuro Rozwoju Gdańska

Podczas spotkania mieszkańcy wnieśli uwagę do zaproponowanych granic ogólnodostępnego terenu zielonego, by obszar ten zmniejszyć o teren, na którym zrealizowany został i funkcjonuje obecnie parking pomiędzy ulicami Czerwony Dwór i Bydgoską (obszar oznaczony żółtym krzyżykiem).

Mieszkańcy zwrócili uwagę, iż parking mieszkańców bloku przy ul. Bydgoskiej 4 również częściowo znajduje się na terenie przeznaczonym pod zielen ogólnodostępną, jednak z uwagi na trójątny kształt tego fragmentu działki i nienormalne miejsca postojowe zorganizowane na niej, w tym konieczność parkowania jednego pojazdu bezpośrednio za drugim, a także niekorzystne kąty ostre, których nie należy utwalać w podziałach geodezyjnych – w tym miejscu nie nastąpi korekta granic. Zaleca się przeorganizowanie parkingu w tym miejscu i realizację miejsc postojowych prostopadłe do jezdni manewrowej. Do dalszych prac wiążący jest schemat zaproponowany przez BRG z korektą granic w miejscu oznaczonym żółtym krzyżykiem.

W drugiej części spotkania uczestnicy pracowali nad roboczą makietą osiedla i wspólnie wypracowali program funkcjonalny oraz rekomendacje w jaki sposób należałoby zagospodarować teren pomiędzy blokami w rejonie ulic Bzowa i Bydgoska (szczegóły: str. 20).

Na koniec spotkania nie zabrakło wspólnego namysłu na temat dalszych losów opracowania, czyli jak przekuć pomysły w konkretnie działania. Wśród pomysłów na dalsze wykorzystanie przygotowanej partycypacyjnie koncepcji pojawiły się:

- Nadanie większej rangi opracowaniu poprzez przejęcie go uchwałą Rady Dzielnicy Przymorze Małe jako wytyczne projektowe dla tego obszaru.
- Wykorzystanie opracowania przy planowaniu kolejnych projektów z Budżetu Obywatelskiego.
- Wykorzystanie koncepcji jako wytycznych przy ewentualnych przyszłych podziałach nieruchomości na tym terenie.
- Przekazanie opracowania innym jednostkom miejskim i wydziałom Urzędu jako wspólnie wypracowane stanowisko okolicznych mieszkańców.
- Opracowanie może stanowić załącznik do wniosku Rady Dzielnicy Przymorze Małe do planu ogólnego sporządzanego przez BRG.
- Dokument może zostać wykorzystywany przez Zarządy i Zarządców wszystkich siedmiu wspólnot mieszkaniowych do podejmowania bieżących decyzji dotyczących zagospodarowania terenów wokół bloków.

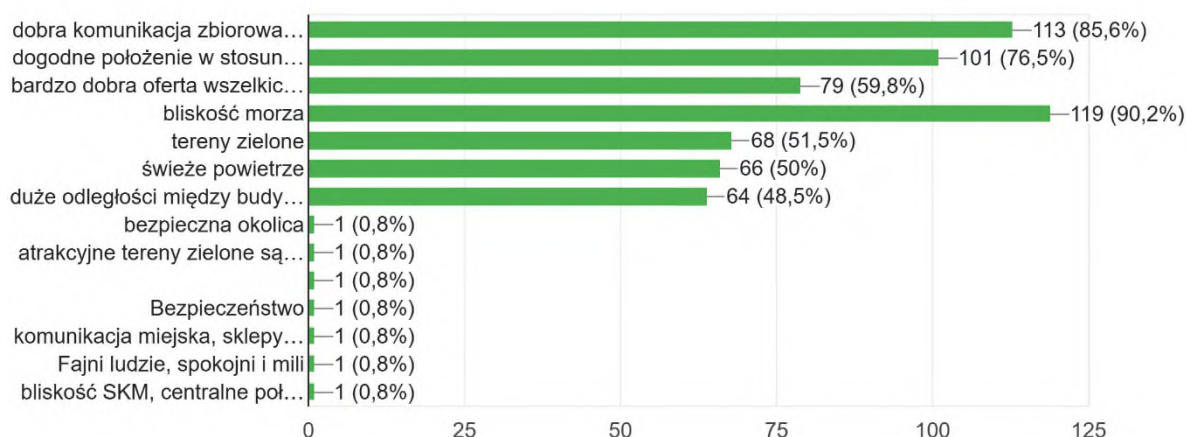
III. ANKIETA

Pytania w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców siedmiu 11-kondygnacyjnych bloków w rejonie ulic Bzowej i Bydgoskiej opiera się na zadaniach warsztatowych i odpowiedziach wskazanych przez uczestników pierwszego spotkania warsztatowego. Dzięki aktywności Rady Dzielnicy Przymorze Małe i Zarządom poszczególnych wspólnot mieszkaniowych rozdystrybuowano łącznie ponad 700 ankiet w wersji papierowej we wszystkich siedmiu blokach oraz udostępniono mieszkańcom adres ankiety online. W badaniu ankietowym łącznie wzięły udział 132 osoby, w tym 25 ankiet zostało wypełnionych w wersji online, a pozostałe w wersji papierowej. Ankietę mogli wypełnić również mieszkańcy sąsiednich bloków, mieszkańcy Przymorza Małego, a nawet całego Gdańska. Łącznie zaledwie 3 osoby, które nie mieszkają w 11-kondygnacyjnych blokach w rejonie ulic Bzowej i Bydgoskiej, wzięły udział w badaniu ankietowym.

CZĘŚĆ I ANKIETY:

Jak się mieszka w tej części miasta? Jakie są plusy, a jakie minusy tej lokalizacji? Czego brakuje mieszkańcom do pełni komfortu?

Jakie są plusy dzielnicy? W czym ta dzielnica wyróżnia się spośród innych miejsc do mieszkania w Gdańsku? - poniżej najczęstsze wskazania uczestników...let tej dzielnicy jest więcej? (wielokrotny wybór)
132 odpowiedzi

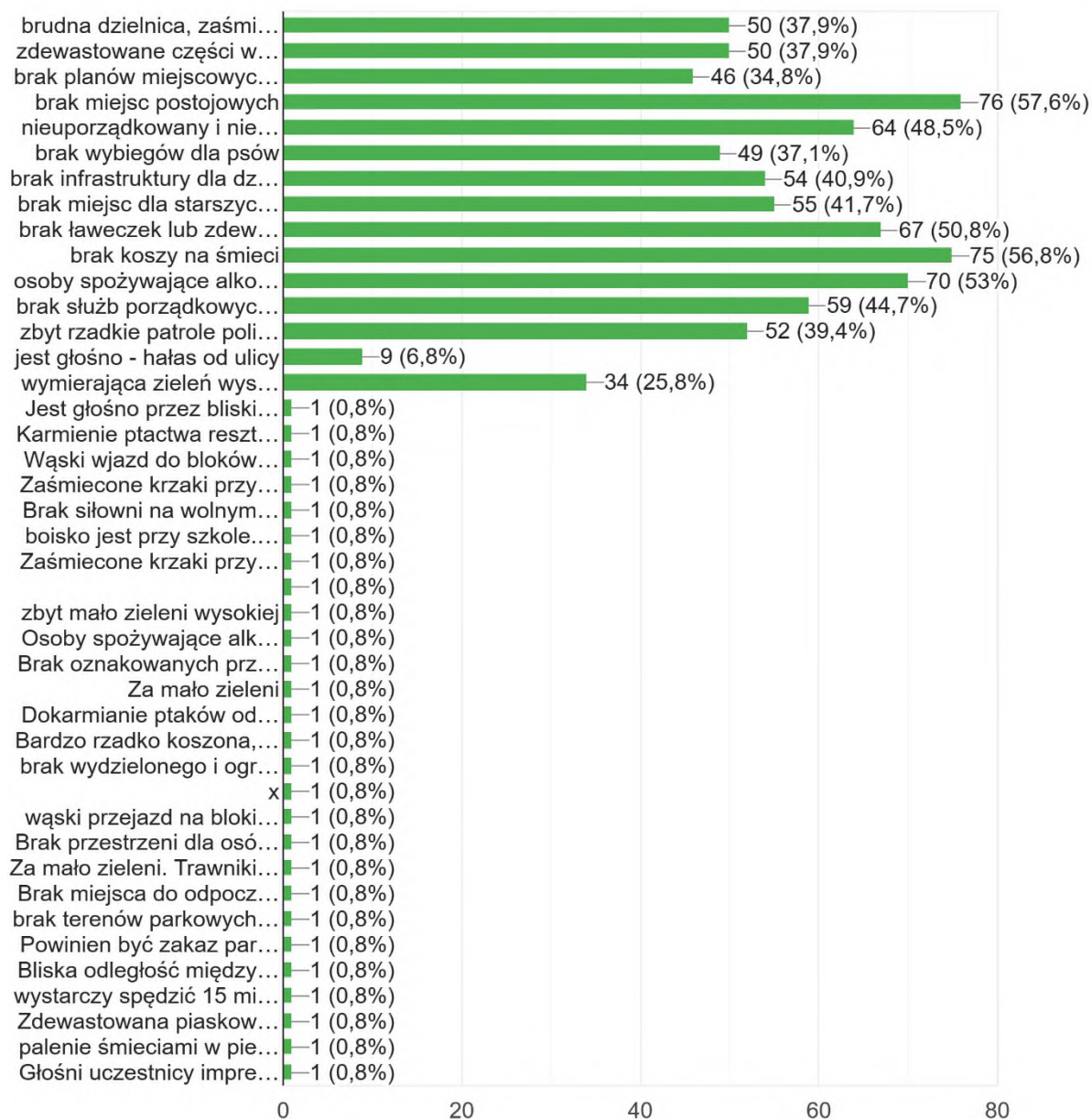

Komentarz:

Najczęściej wśród ankietowanych wskazywany był fakt, iż osiedle znajduje się blisko morza. Na drugim miejscu mieszkańcy cenią sobie dobrą komunikację zbiorową obsługującą dzielnicę, a na trzecim dogodne położenie w stosunku do innych części miasta. Na czwartym miejscu znalazła się bardzo dobra oferta wszelkich usług na osiedlu.

Jakie są minusy dzielnicy? Czego brakuje mieszkańcom? Z jakimi problemami się mierzą? - poniżej najczęstsze wskazania uczestników I spotkania z 2...ie wszystkie minusy? (możliwy wielokrotny wybór)

132 odpowiedzi

Komentarz:

Do największych minusów tej części miasta ankietowani zaliczyli brak miejsc postojowych (76 odpowiedzi), co w połączeniu z odpowiedzią, która znalazła się na piątym miejscu, czyli: nieuporządkowany i nieuregulowany sposób parkowania – każdy parkuje wszędzie (64 odpowiedzi), stanowi najczęściej wskazywany problem na osiedlu. Choć przedmiotem warsztatów, nie było projektowanie miejsc postojowych, to zagadnieniu temu poświęcono znaczną część spotkań, wskazując kilka możliwości rozwiązania problemu bez uszczerbku dla centralnie położonego

terenu planowanego do zagospodarowania w formie zieleni rekreacyjnej. Wśród tych rozwiązań są lub mogłyby być:

- Wprowadzenie regulacji wśród wszystkich wspólnot mieszkaniowych typu karty parkingowe wyłącznie dla członków tych wspólnot – ograniczenie parkowania na osiedlu przez osoby nie mieszkające tu.
- Wprowadzenie szlabanów na terenach wspólnot.
- Przeprojektowanie istniejących miejsc postojowych na miejsce sytuowane prostopadle do jezdni manewrowej.
- Likwidacja garaży bądź ich części – szczególnie tych, których wielkość jest niedostateczna by zmieścić w nich współczesne auto. Ewentualny wykup od właścicieli garaży nie wykorzystujących ich w sposób zgodny z przeznaczeniem przez tych mieszkańców, którzy mogliby sobie na to pozwolić.
- Realizacja miejsc postojowych wzdłuż drogi wewnętrznej – ul. Bydgoskiej prostopadle do osi ulicy.
- Docelowy wykup przez wspólnoty gminnej drogi wewnętrznej celem jej zamknięcia (szlaban) i usytuowania wzdłuż niej miejsc postojowych wyłącznie dla mieszkańców osiedla.
- W dalszej perspektywie z pomocą w rozwiązaniu tej kwestii mógłby przyjść miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – wydzielenie liniami rozgraniczającymi dróg wewnętrznych i parkingów.
- Zabezpieczenie przez wszystkie wspólnoty wygodnych miejsc do przechowywania rowerów na parterze budynków, w wydzielonych rowerniach, wiatach na rowery, realizacja stojaków rowerowych (być może z monitoringiem) celem wprowadzenia zachęty do częstszego wybierania wśród mieszkańców tego środka transportu.

Drugą najczęściej wskazywaną wśród ankietowanych odpowiedzią jest brak koszy na śmieci – aż 75 ankietowanych wskazywało ten problem. Uczestnikom spotkania zarekomendowano dwa rozwiązania:

- Podjęcie inicjatywy przez wszystkie 7 wspólnot mieszkaniowych, by zakupić i ustawić na terenach dzierżawionych przez te wspólnoty po jednym śmietniku ogólnodostępnym. Plusem tego rozwiązania jest możliwość rozwiązania problemu niemalże natychmiast, jednak warunkiem jest poniesienie solidarnie przez wszystkie wspólnoty kosztów ustawienia śmietników i ich opróżniania. Mieszkańcy zauważyli, że przy wyborze śmietników konieczne należałoby wybrać model zabezpieczony przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta, w tym ptaki – mile widziany ten sam model dla wszystkich 7 wspólnot mieszkaniowych.
- Drugim rozwiązaniem, odleglejszym w czasie, byłoby postawienie śmietników w części ogólnodostępnej centralnej przy okazji realizacji w tym rejonie inwestycji miejskich.

Kolejną, często wskazywaną przez ankietowanych grupą problemów są: osoby spożywające alkohol na ulicy, na ławkach (70 odpowiedzi), a także brak służb porządkowych (59) i zbyt rzadkie patrole policji i straży miejskiej (52). Zalecono mieszkańcom, by kwestie te zgłaszać bezpośrednio odpowiednim służbom.

Na większość z pozostałych wskazywanych w ankiecie problemów i potrzeb mieszkańców znaleziono rozwiązania w postaci opracowanej wspólnie koncepcji zagospodarowania terenu (szczegóły: str. 20) z wyjątkiem wskazania, które znalazło się na 12 miejscu z liczbą 49 odpowiedzi – brak wybiegów dla psów. Uczestnicy warsztatów podjęli decyzję, by pomimo takiego wskazania w ankietach, nie projektować oddzielnych wybiegów dla psów, gdyż ich zdaniem:

- Tego typu rozwiązania nie są estetyczne – zwykle to klepisko pokryte odchodami.
- Rozwiązanie jest terenochłonne.
- Większość psów i ich właścicieli i tak nie korzysta z tych rozwiązań.
- Prawdopodobnie wskazanie tego braku przez mieszkańców osiedla wynika z zanieczyszczenia trawników odchodami zwierząt, zatem istnieje wysokie prawdopodobieństwo, iż pojawienie się ogólnodostępnych koszy na śmieci może znacząco zmniejszyć wagę problemu.
- Decyzję o tym, by jednak zrealizować wybieg dla psów zawsze można podjąć w późniejszym czasie, gdy fakt pojawienia się śmietników okaże się nieskuteczny w walce z problemem psich odchodów.

*Projektowanie zielonej przestrzeni
rekraacyjnej
z wykorzystaniem makiety roboczej*

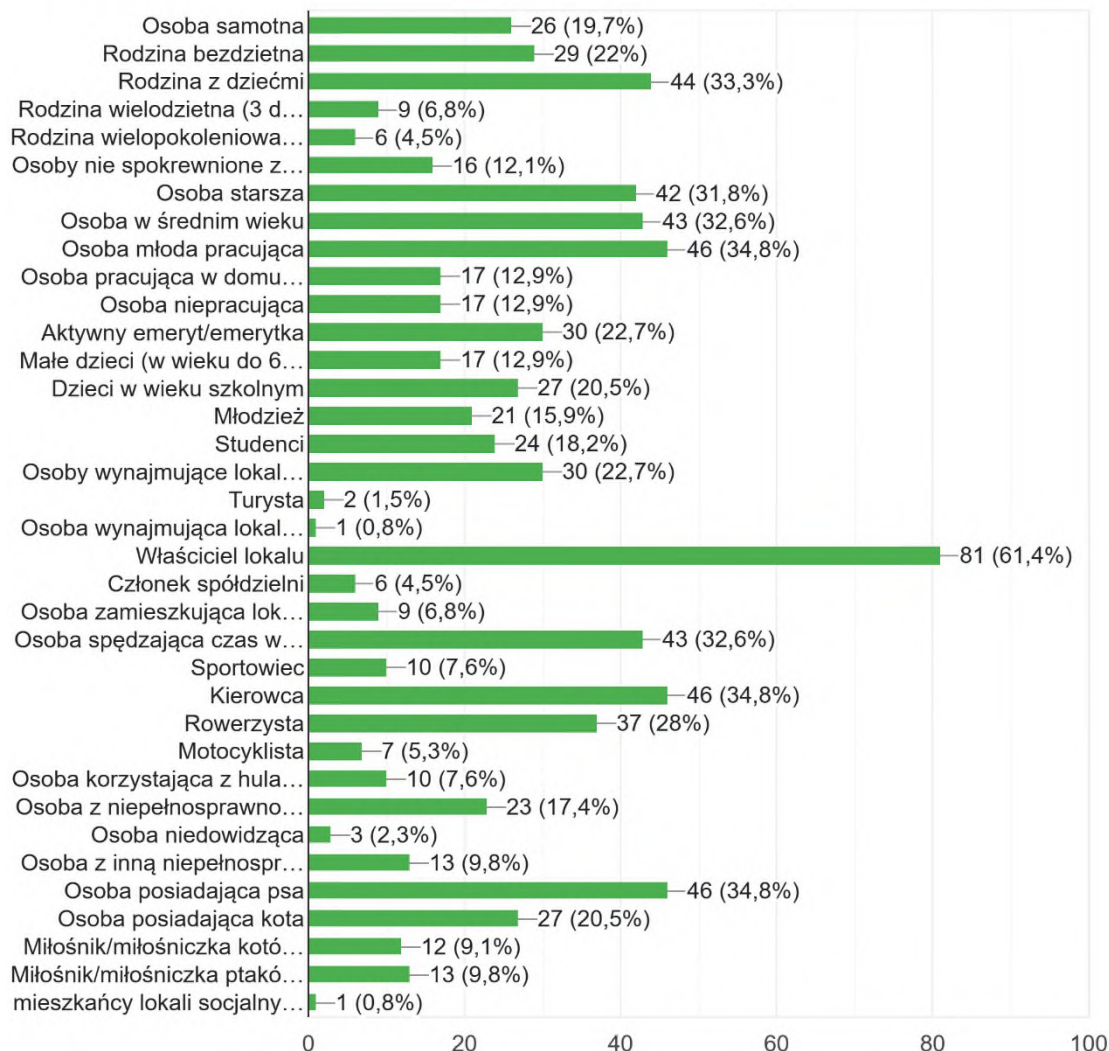

CZĘŚĆ II ANKIETY:

Kim są użytkownicy tego terenu?

Prosimy wybrać te odpowiedzi, które charakteryzują Ciebie i osoby, które mieszkają razem z Tobą (wielokrotny wybór)

132 odpowiedzi

Komentarz:

42 osoby spośród ankietowanych to osoby w starszym wieku i mniej więcej tyle samo (43) to osoby w średnim wieku, co oznacza stosunkowo wysoki odsetek osób starszych.

Spośród osób ankietowanych 12 osób dokarmia wolnożyjące koty i 13 osób dokarmia ptaki. Zważywszy na problem, zgłaszany przez mieszkańców, wyrzucanego na osiedlu jedzenia, należało by rozważyć wprowadzenie stosownej edukacji na temat tego, jak bezpiecznie i z zachowaniem zasad sanitarnych dokarmiać wolnożyjące zwierzęta.

Znacząca liczba osób spośród ankietowanych spędza większą część doby na terenie osiedla bądź wręcz w mieszkaniach: 17 osób pracujących w domu + 17 osób nie pracujących + 42 osoby starsze.

Znacząca liczba rowerzystów (37) w stosunku do kierowców (46).

Znacząca liczba osób z niepełnosprawnościami: ruchowymi (23) + niedowidzące (3) + z innymi niepełnosprawnościami (13).

Znacząca liczba osób posiadających psa (46) i mniej posiadających kota (27) w lokalu mieszkalnym.

Gdzie mieszkasz?

132 odpowiedzi

Komentarz:

W badaniu ankietowym udział wzięli przedstawiciele wszystkich siedmiu bloków.

IV WYNIKI WARSZTATÓW

SCHEMAT FUNKCJONALNY

PROGRAM TERENU REKREACYJNEGO

1. **MIEJSKI LAS KIESZONKOWY** – zaprojektować z wykorzystaniem istniejącego skupiska drzew w rejonie skrzyżowania ulic Bora Komorowskiego i Bzowej poprzez dogęszczenie nasadzeń.
2. **ŁĄKA REKREACYJNA** – w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Rady Dzielnic Przymorze Małe przestrzeń rekreacyjna bez wysokich nasadzeń. Otwarta przestrzeń miała by służyć swobodnemu odpoczynkowi, okazjonalnym eventom, spotkaniom sąsiedzkim.
3. **BZY NA BZOWEJ** – jako motyw przewodni przyszłego terenu rekreacyjnego skupiska bzów (lilaków) powinny pojawić się co najmniej w kilku miejscach. W ich sąsiedztwie mogłyby pojawić się ławeczki, można by je wykorzystać do nasadzeń większych kompozycji roślinnych czy szpalerów.
4. **OGRODY DESZCZOWE** – postulatem mieszkańców jest by w miejscach do tego dogodnych zaprojektować ogrody deszczowe.
5. **WIELOFUNKCYJNE BOISKO** – w miejscu istniejącego boiska należy zaplanować nowe boisko wielofunkcyjne, w tym z koszami do gry w koszykówkę oraz nowoczesną półprzepuszczalną nawierzchnią.
6. **PLAC ZABAW DLA DZIECI** – w sąsiedztwie boiska, po stronie północnej należy zlokalizować plac zabaw dla dzieci w różnym wieku.
7. **ALEJA WŚRÓD DRZEW** – mieszkańcy zaprojektowali reprezentacyjną aleję.
8. **ZAKĄTKI Z ŁAWECZKAMI** – miejsca sprzyjające integracji mieszkańców, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Powinno być ich co najmniej kilka, by wszyscy mieli do nich łatwy dostęp, a osoby starsze podczas spaceru mogły odpoczywać w kilku miejscach.
9. **MIEJSCE UPAMIĘTNIEŃ ZENONA PLECHA** – pomnik lub tablica upamiętniająca sławnego mieszkańca z ul. Bydgoskiej – polskiego żużlowca i trenera sportów żużlowych. Pojawiły się pomysły, by jego imieniem nazwać wspomnianą wyżej aleję drzew lub zaprojektować tor do nauki jazdy na rowerze wokół terenu dla najmłodszych miłośników jazdy na dwóch kółkach.
10. **ZIELEŃ I MIEJSCA ODPOCZYŃKU PRZY UL. CZERWONY DWÓR** – przy projektowaniu tego fragmentu terenu zielonego, należy zwrócić uwagę na fakt, iż obecnie teren ten wykorzystywany jest głównie jako miejsce przesiadywania osób nadużywających alkoholu, bałaganiących i hałaśliwych. Czy samo uporządkowanie tego terenu, nowe ławeczki, śmietniki, oświetlenie wystarczą by miejsce to służyło pozostałym mieszkańcom? Wśród uczestników warsztatów zdania były podzielone. Miejsce z pewnością wymagać będzie głębszego namysłu.
11. **NOWE ŚCIEŻKI** – ścieżki (z nawierzchnią półprzepuszczalną lub przepuszczalną) należy projektować w oparciu o istniejący układ, jednak wymaga on doprojektowania kilku nowych kierunków, w tym prowadzący do siedziby Rady Dzielnic Przymorze Małe.
12. **PODSTAWOWA INFRASTRUKTURA TERENÓW REKREACYJNYCH** – ławki, kosze na śmieci, oświetlenie – tych elementów nie powinno zabraknąć.

MAKIETA ROBOCZA - KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA

REKOMENDACJE UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW

- Zmniejszyć zakres ogólnodostępnego terenu zieleni rekreacyjnej o obszar urządzonego i funkcjonującego obecnie parkingu pomiędzy ulicami Czerwony Dwór a Bydgoską.
- Zagospodarowanie terenu projektować i realizować z maksymalnym zachowaniem istniejącej zieleni, w szczególności zieleni wysokiej – drzew.
- „Bzy na Bzowej” – zaprojektować przynajmniej kilka skupisk Bzów (Lilaków), jako motyw przewodni i cecha rozpoznawalna terenu rekreacyjnego przy ul. Bzowej.
- Zaleca się, by dominującym gatunkiem wśród zieleni wysokiej były drzewa iglaste, a w szczególności gatunki karłowate (sosna karłowata) charakterystyczne dla obszarów nadmorskich – na wzór naturalnie występujących w tej części Polski lasów. Podobne rozwiązania z powodzeniem zastosowane zostały wiele lat temu na gdańskiej Żabiance.
- Pojawił się również pomysł, by przynajmniej w miejscu, gdzie już istnieją drzewa owocowe dosadzić kolejne owocowe gatunki, być może również orzech, których owocami mogliby się częstować przechodnie i mieszkańcy.
- Projektowanie i realizacja poszczególnych elementów zagospodarowania powinno uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym z niepełnosprawnościami ruchowymi, osób niedowidzących i innych ze szczególnymi potrzebami.
- Zagospodarowanie całego terenu winno uwzględniać takie elementy jak: ławki, śmietniki i oświetlenie, a także sieć rozbudowaną ścieżek z uwzględnieniem tych spośród istniejących, które są najczęściej użytkowane przez mieszkańców.

Efekty wspólnej pracy warsztatowej

POZOSTAŁE REKOMENDACJE

- Wypracowana wspólnie z mieszkańcami koncepcja zagospodarowania ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego winna stanowić ogólne wytyczne i kierunki rozwoju dla tego obszaru, do dalszego doprecyzowania na etapie sporządzania projektów poszczególnych etapów realizacji docelowego zagospodarowania.
- Wskazane jest by materiał posłużył do planowania inwestycji na tym terenie zarówno przez stronę miejską, jak i społeczną (Rada Dzielnicy, mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe, projekty Budżetu Obywatelskiego, itd.).
- Konieczne jest zachowanie ogólnodostępnego charakteru terenu szczególnie dla pieszych, by teren będący przedmiotem warsztatów stanowił element całego systemu terenów rekreacyjnych na Przymorzu Małym – konieczne jest zaprojektowanie ścieżek w taki sposób, by stanowiły kontynuację dłuższych tras spacerowych.
- Zaleca się by przy wprowadzaniu nowych podziałów geodezyjnych (w celu wydzielania terenu rekreacyjnego centralnie położonego) ograniczyć wprowadzanie nowych granic działek do niezbędnego minimum i nie wydzielać odrębnych działek dla każdej ze wspólnot. Jako rozwiązanie optymalne sugeruje się, by wspólnoty: Bzowa 1, 3, 5 i 7 współdzieliły jedną działkę, podobnie jak wspólnoty: Bydgoska 2, 4 i 6. Takie rozwiązanie da większe możliwości na przyszłe zmiany sposobu zagospodarowania działek, czy realizację nowych elementów jak np. nowych miejsc postojowych, altan śmietnikowych czy wiat rowerowych. Każda nowa granica geodezyjna to konieczność odsunięcia się od niej wymienionymi powyżej elementami zagospodarowania.
- Zaleca się, by poszczególne wspólnoty mieszkaniowe zagospodarowały według własnych potrzeb i pomysłów tereny w bezpośrednim sąsiedztwie swoich bloków – by stworzyć czytelną dla odwiedzających to miejsce przestrzeń półprywatną, czyli stworzoną z myślą o mieszkańcach tych bloków. W tym celu warto zastosować nasadzenia w formie niskich żywopłotów, stworzyć miejsca przyjazne do nawiązywania sąsiedzkich relacji: np. ławeczki, grządki z ziołami czy rabatki kwiatowe, którymi mogliby opiekować się sami mieszkańcy.
- Zaleca się przeorganizowanie miejsc postojowych pod blokami w taki sposób, by jak najefektywniej wykorzystać teren, czyli na miejsca prostopadłe do jezdni manewrowej.
- Zaleca się wprowadzenie przez poszczególne wspólnoty rozwiązań regulujących sposoby parkowania na swoim lub dzierżawionym terenie. Warto wymienić się doświadczeniami przez poszczególne wspólnoty i skorzystać z rozwiązań sprawdzonych przez niektóre z nich.
- Zaleca się rozwiązanie problemu braku śmietników na osiedlu solidarnie przez wszystkie 7 wspólnot mieszkaniowych przez zamówienie, ustawienie i regularne opróżnianie po jednym śmietniku przez każdą z nich. Zgodnie z sugestią mieszkańców warto, by wybrany model śmietnika był odporny

na rozrzucanie śmieci przez zwierzęta, w tym ptaki. Zaleca się, by wybrać ten sam model śmietnika dla całego osiedla.

- Zaleca się wprowadzenie zachęt do korzystania z rowerów przez mieszkańców i przyszłych użytkowników tego terenu, poprzez wprowadzenie ogólnodostępnych stojaków rowerowych.
- Zaleca się likwidację istniejących barier architektonicznych, które stanowią przeszkodę do korzystania z tego terenu przez osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Efekty wspólnej pracy warsztatowej

Czy zaproponowane rozwiązania odpowiadają na potrzeby wszystkich użytkowników?

W celu odpowiedzi na to pytanie, na zakończenie warsztatów zweryfikowano czy zaproponowane przez uczestników warsztatów projektowania partycypacyjnego rozwiązania, w tym program terenu rekreacyjnego i koncepcja jego zagospodarowania, są odpowiedzią na potrzeby interesariuszy.

Zgodnie stwierdzono, że wszyscy spośród wymienionych w ankiecie grup mieszkańców zamieszkujących okoliczne bloki, będą mogli w przyszłości korzystać z uroków tego miejsca i żadna z grup nie została pominięta.

Z życzeniami powodzenia
Martyna Nagórska

NANU partycypacja
ul. Jaškowa Dolina 19/2
80-252 Gdańsk
506 94 52 42
mnagorska@gmail.com